

ЖАН-КРИСТОФ ГРАНЖЕ

БАГРЯНІ РІКИ

ЖАН-КРИСТОФ ГРАНЖЕ БАГРЯНІ РІКИ

ІСНУЄ ДЕЩО СТРАШНІШЕ ЗА КРОВ НА ТВОЇХ РУКАХ

РОЗКІШНА ЕКРАНІЗАЦІЯ! У ГОЛОВНИХ РОЛЯХ —
ЖАН РЕНО ТА ВЕНСАН КАССЕЛЬ

Маленьке французьке містечко Гернон охоплене жахом через серію жорстоких убивств. Жертви — бібліотекар Кайюа, санітар Філіпп Серті та лікар Шернсе — зазнали пекельних тортур. Місцева поліція не може відшукати вбивцю, тому звертається по допомогу до столичного комісара Ньємана. Водночас у містечку Сарзак відбуваються не менш дивні події: хтось грабує шкільний архів та плундрує склеп, у якому спочиває тіло десятирічного Жюда Ітеро. Ньєман намагається зрозуміти, чи існує зв'язок між убивством бібліотекаря та злочинами в Сарзаку? Комісар заглиблюється в минуле, сповнене нечуваних подробиць і таємниць із життя жертв...

Гранже саджає читача до човна та везе крізь вугільно-чорні хвилі свого внутрішнього Стікса.

Les Echos

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-4722-2

9 786171 247222

JEAN-CHRISTOPHE
GRANGÉ

LES RIVIÈRES POURPRES

Roman

ЖАН-КРИСТОФ
ГРАНЖЕ

БАГРЯНІ РІКИ

Роман

ХАРКІВ **КЛУБ**
2018 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.133.1
Г77

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Grangé J.-C. Les Rivières pourpres : Roman / Jean-Christophe Grangé. —
Paris : Éditions Albin Michel S.A., 1998. — 408 p.

Переклад з французької *Олега Леська*

Дизайнер обкладинки *IvanovITCH*

ISBN 978-617-12-4722-2
ISBN 978-2-226-12034-3 (фр.)

© Éditions Albin Michel — Paris,
1998
© Неміро Ltd, видання українською мовою, 2018
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2018

Для Віржині

— *Ga-na-mos! Ga-na-mos!*¹

П'єр Ньєман, стискаючи в долоні рацію, оглядав згори на товп, що спускався бетонними сходами стадіону «Парк де Пренс»². Тисячі розпашілих облич, світлих бейсболок і яскравих шаликів, що утворювали строкатий і знетямлений людський потік. Вибух конфеті. Або ж легіон знавіснілих демонів. І ті самі, протяглі й набридливі, три ноти: «*Ga-na-mos!*»

Ньєман із даху дитячого садка, розміщеного навпроти стадіону, керував діями третьої і четвертої бригад республіканських сил безпеки. Захищені полікарбонатними щитами чоловіки в темно-синіх одностроях і чорних касках покvapно займали свої місця. Класичний метод: по двісті чоловік обабіч кожного виходу й захисна заслона зі спецпризначенців, щоб фанати команд-суперниць не перетнулися, не зблизились, ба навіть не помітили одне одного...

Цього вечора у зв'язку з футбольною зустріччю «Сарагоса» — «Арсенал»³, єдиним матчем за весь рік, коли в Парижі змагалися дві нефранцузькі команди, було мобілізовано понад тисячу чотирьох поліціантів і жандармів, що мали подбати про перевірку

¹ Тут: Перемога! (*исп.*)

² Футбольний стадіон у XVI окрузі Парижа. Заснований як велодром у 1897 році, зараз є домашньою ареною футбольного клубу «Парі Сен-Жермен». Названий на честь місцевості навколо споруди, де у XVIII ст. проходило королівське полювання.

³ Іспанська «Сарагоса» зустрічалася з англійським «Арсеналом» у фіналі Кубка володарів кубків УЄФА сезону 1994/95. Гра завершилася перемогою іспанців із рахунком 2:1 завдяки голу на останніх секундах матчу.

документів, особистий обшук і розмежування сорока тисяч уболівальників, які приїхали з обох країн. Головний комісар поліції П'єр Ньєман був одним із тих, хто відповідав за цю операцію. Діяльність такого ґатунку не належала до його звичних обов'язків, але цей коротко підстрижений поліціант любив такі вправи. Самий лише нагляд, самі лише прямі зіткнення. Жодних протоколів та іншої процесуальної марудності. У певному розумінні він насолоджувався відсутністю формальностей. До того ж комісарові подобався військовий вигляд цієї армії на марші.

Уболівальники дісталися до нижнього ярусу — їх уже було видно між бетонними опорами стадіону, над виходами Н і G. Ньєман поглянув на годинник. За чотири хвилини юрба, вихопившись на вулицю, опиниться зовні. Тоді й виникне ризик прориву поліцейського кордону, бійок і сутичок. Поліціант глибоко вдихнув. Повітря жовтневого вечора бриніло напругою.

Дві хвилини. Ньєман машинально обернувся й побачив віддалік майдан Порт-де-Сен-Клу. Цілковито знелюднілий. Лише струмені трьох фонтанів, наче символи неспокою, здіймалися в темряві. Уздовж проспекту низкою вишикувалися автобуси РСБ¹. Біля них люди вимахували руками, розминаючись. Пристебнуті до пояса каски гоїдалися, кийки калатали об стегна. Резервні підрозділи.

Галас наростає. Натовп потрапив у прохід між ґратами з гострого пруття. Ньєман не зміг стримати усміху. Саме цього йому й треба було. Юрмище захвилювалося. Пронизливе гудіння дудок розтинали людський гомін. Від ревіння натовпу двигтіли найдрібніші деталі бетонних перекриттів. «*Ga-na-mos! Ga-na-mos!*» Ньєман натиснув на кнопку передавача і промовив до Жоакена, очільника східної роти: «Говорить Ньєман. Вони виходять. Скеруйте їх до автобусів, на бульвар Мюрата, до паркувань і входів до метро».

¹ Compagnie républicaine de sécurité (CRS) — Республіканські сили безпеки, підрозділ поліції спеціального призначення, найчастіше їх застосовують для протидії масовим безладом.

Зі свого спостережного посту на даху поліціант оцінив ситуацію: із цього боку ймовірність заворушень була мінімальною. Цього вечора перемогли іспанці, а отже їхні фанати були менш небезпечними. Англійці саме покидали стадіон із протилежного боку, крізь виходи А й К, просуваючись у напрямку до Булонської трибуни¹, лігвища диких звірів. Ньєман збирався піти туди глянути, тільки-но переконається, що тут усе гаразд.

Зненацька над натовпом у світлі ліхтарів зблиснула кинута скляна пляшка. Комісар побачив, як здійснюється поліційний кийок, щільні ряди подаються назад, люди падають. «Жоакене, дідько тебе дери! Притримайте своїх людей», — проревів у рацію Ньєман.

Відтак метнувся до службових сходів і прожогом злетів із дев'ятого поверху. Коли він вискочив на проспект, дві колони поліціантів з РСБ уже надбігли, готові силою вгамувати футбольних хуліганів. Ньєман кинувся навперейми озброєним людям, розмахуючи руками й описуючи ними великі кола. Здійняті догори кийки були вже за кілька метрів від його обличчя, коли праворуч від нього виринув Жоакен у шоломі на голові. Піднявши забороло, він люто скинув на комісара очима:

— Боже мій! Ньємане! Ви геть схибнулися? Ви ж у цивільному, вас зараз...

Але комісар його наче й не чув.

— Що це за хрінь, Жоакене? Стримайте своїх людей! Бо інакше за три хвилини ми матимемо тут бійню!

Гладкий червонолиций капітан тяжко дихав. Маленькі вусики, підстрижені за модою початку ХХ століття, тріпотіли від його уривчастого дихання. Рація затріщала: «Усім... усім підрозділам... Усім підрозділам... Булонський поворот... Вулиця Майора Гільбо... У мене... У нас проблеми!» Ньєман зиркнув на Жоакена так, наче це він один був винен у всьому цьому хаосі. Комісарові пальці щосили стиснули рацію: «Говорить

¹ Трибуна, де розміщуються найзатятіші вболівальники французького клубу «Парі Сен-Жермен».

Ньєман. Зараз будемо». Потім, уже спокійнішим тоном, наказав капітанові:

— Я до них. Надішліть туди якомога більше людей. І візьміть ситуацію тут під контроль.

Не чекаючи на відповідь, комісар побіг на пошуки стажиста, що правив йому за водія. Мало не стрибками він перетнув майдан, мимохідь устигши помітити, як офіціанти бару «Де Пренс» покvapно опускають металеві ролети. Повітря було просякнуте тривогою.

Нарешті комісар побачив невисокого брjнєта в шкіряній куртці, що притупцьовував біля чорного седана. Ньєман, вдаривши рукою по капоту, скрикнув:

— Жени на Булонський поворот! Хутчіш!

Наступної миті обидва чоловіки вже сиділи в машині. Автомобіль рвонув із місця так різко, що шини ледве не задиміли. Стажист повернув ліворуч, щоб якомога швидше дістатися виходу К дорогою, звільненою для сил безпеки. Аж тут Ньєманові сьайнула думка.

— Ні, — відсапуючи, видихнув він. — Їдь довкола. Вони рухатимуться нам назустріч.

Машина різко розвернулася, розбризкуючи калюжі, залишені вже готовими до застосування водометами, і понеслася по проспекту Парк-де-Пренс вузьким коридором між сірими автобусами Мобільної гвардії¹. Чоловіки в касках, що бігли в тому самому напрямку, розступалися, не дивлячись на них. Ньєман виставив на дах машини проблісковий маячок. Біля ліцею імені Клода Бернара стажист обігнув кільце й, повернувши ліворуч, підїхав до стадіону з третього боку. За якусь мить вони вже проминули Отейську трибуну.

Побачивши в повітрі перші клуби сльозогінного газу, Ньєман зрозумів, що не помилився: сутичка дісталася вже майдану Європи.

¹ Військове формування, створене в 1868 році для захисту фортифікаційних споруд, а також для підтримання внутрішнього порядку.

Автомобіль розітнув білясту запону й змушений був різко загальмувати, щоб не наїхати на перших постраждалих, які чимдуж утікали з поля бою. Битва розгорталася вже перед президентською трибуною. Чоловіки в краватках, жінки в блискучому вбранні бігли, затинаючись, а по їхніх обличчях текли сльози. Одні шукали можливості видобутися до бічних вулиць, інші, навпаки, підіймалися назад сходами до входів на стадіон.

Ньєман вискочив із машини. На майдані вже точилася запекла й безладна бійка. У скупченні людей насилу можна було розрізнити яскраві кольори фанатів англійської команди й темні силуети бійців РСБ. Декотрі з поліціантів — наче закривавлені слимаки — повзали по асфальту, тимчасом як інші стояли віддалік і не наважувалися застосувати зброю з гумовими кулями, щоб не зачепити своїх поранених товаришів.

Комісар зняв окуляри й затулив обличчя шийною хусткою. Потім підбіг до найближчого поліціанта й вихопив у нього кийок, махнувши перед обличчям своїм трикольоровим посвідченням. Чоловік спантеличено лишився стояти; прозоре забороло його каски запітніло.

П'єр Ньєман побіг до бійців. Фанати «Арсенала» билися кулаками, арматурою, шипованими бутсами, поліціанти з РСБ відбивалися, відступаючи й намагаючись прикрити щитами своїх уже повалених на землю товаришів. Сплетені до купи тіла, роз'юшені обличчя, розстрочені об асфальт щелепи. Палиці піднімалися й опускалися, вигинаючись від сили ударів.

Комісар стрибнув у вир колотнечі.

Він роздавав удари направо й наліво, гамселив кулаками й кийком. Збив із ніг якогось здорованя й заходився садити йому по ребрах, у живіт, по обличчю. Зненацька прийшов удар ногою справа, який він ледве встиг відбити. Ньєман, заревівши, випростався й ледве не зламав палицю об шию напасника. Кров кинулась йому в голову, у роті заніміло від металічного присмаку. Більше він не думав нічого, не відчував нічого. Він знав тільки одне: це справжня війна.

Раптом комісар побачив дивну сцену. Метрів за сто від нього чоловік у цивільному, геть потовчений, відбивався від двох хуліганів, які тримали його. Ньєман зауважив кров на обличчі вболівальника й те, з якою ненавистю методично завдавали йому ударів двоє інших. Наступної секунди Ньєман усе збагнув: на куртках пораненого та двох напасників були емблеми ворожих команд. Фанатські поракунки.

Цієї самої миті чоловікові вдалося вихопитися з рук своїх мучителів і він побіг, рятуючись від них, у напрямку бічної вулиці Нунжессер-е-Колі. Двоє хуліганів пустилися навздогін. Ньєман відкинув кийок, розштовхав людей і кинувся за ними.

Почалася гонитва.

Ньєман біг тихою вуличкою, дихаючи розмірено й скорочуючи відстань до двох переслідувачів, які своєю чергою наганяли жертву.

Вони повернули праворуч і невдовзі опинилися біля басейну «Молітор», повністю обнесеного муром. Ось тут мерзотникам і вдалося спіймати нещасного. Коли в полі зору Ньємана опинився майдан Порт-Молітор, під яким ішла паризька кільцева дорога, бульвар Периферік, поліціант не повірив своїм очам: один із напасників вихопив довгий ніж.

У зеленаво-синьому світлі вуличних ліхтарів Ньєман побачив, як лезо кілька разів угородилося в чоловіка, який упав навколішки, здригаючись від кожного удару. Напасники підняли тіло й перекинули через поручні вниз.

— Ні! — закричав поліціант, вихоплюючи револьвер.

Спершись на якусь машину, він лівою рукою обхопив праву, що вже тримала руків'я зброї, затамував віддих і прицілився. Перший постріл. Схибив. Убивця з ножем здивовано обернувся. Другий постріл. Знову невлучно.

Ньєман побіг, стискаючи зброю в руці біля стегна, готовий до бійки. Його тіпало від люті: це ж треба таке — двічі не влучити в ціль без окулярів! Нарешті він вибіг на міст. Чоловік із ножем кинувся в кущі, що росли вздовж кільцевої дороги. Його спільник, розгубившись, завмер на місці. Комісар збив його з ніг

ударом руків'я по шиї, схопив за волосся й поволік до стовпа з дорожнім знаком. Однією рукою прикував чоловіка. І тільки тоді перехилився через поручні й поглянув униз.

Тіло вбитого упало на шосе, і кілька машин переїхали його, перш ніж загальмували, утворивши величезний хаотичний за-тор. Машини зіштовхувалися, розбиваючись одна об одну, а над усім цим безладом розляглося несамовите ревіння клаксонів. У світлі фар Ньєман побачив, як один із водіїв нетвердим кроком ходить коло свого авто, тримаючись за обличчя.

Комісар скинув поглядом обік шосе й помітив яскраву нару-кавну пов'язку вбивці, що зникав у гущавині листя. Ньєман негайно рушив за ним, ховаючи револьвер до кобури.

Утікаючи поміж деревами, убивця раз по раз озирався. Поліціант не крився: нехай негідник знає, що головний комісар поліції П'єр Ньєман спустить із нього три шкури. Несподівано злочинець зник за пагорком. Звуки кроків посипаною жор-ствою алейкою підказали Ньєманові напрям: Отейський оран-жерейний сад¹.

Комісар побіг туди. Сіре паркове каміння зблискувало в ніч-ній темряві. Минаючи оранжереї, Ньєман помітив постать, що дерлася на мур. Він кинувся за нею і, перелізши на другий бік, опинився на кортах «Ролан Гарроса»².

Іратовані хвіртки не були замкнуті, і вбивця безперешкодно перебігав із корту на корт. Ньєман розчахнув хвіртку, залетів на червоний ґрунтовий майданчик і перестрибнув через пер-шу сітку. Метрів за п'ятдесят від нього втікач сповільнився, ви-являючи вже ознаки втоми. Він ледве здолав перескочити

¹ Сад у Булонському лісі є структурним підрозділом Паризького ботаніч-ного саду. Заснований у 1898 році Жаном Камілем Форміже, він спершу називався «Муніципальна флористика» й використовувався для масово-го вирощування квітів для потреб міста.

² Тенісний комплекс, розміщений у XVI окрузі Парижа, на краю Булонсько-го лісу. Побудований у 1927 році, названий на честь французького авіа-тора Ролана Гарроса. Щороку тут відбувається Відкритий чемпіонат Франції з тенісу — один із турнірів Великого шолома.

чергову сітку й побіг сходами вгору поміж сидіннями. Його переслідувач, натомість, здіймався легко, пружно, ледве чи й засапавшись. Ньєман був уже за кілька метрів, коли тінь, діставшись верхівки трибуни, шугнула вниз, у порожнечу.

Утікач упав на дах якогось будинку й миттю зник із очей, зіскочивши з іншого боку. Комісар відступив на кілька кроків, щоб розбігтися, а відтак стрибнув і собі. Він приземлився на посипаний жорствою плесканий дах. Унизу був газон, дерева. Довкола стояла тиша.

Ані сліду вбивці.

Поліціант зістрибнув із даху й покотився по вологій траві. У втікача було тільки дві можливості сховатися: головна будівля, з даху якої він щойно спустився, чи простора дерев'яна споруда в глибині саду. Ньєман дістав із кобури свій «MR-73»¹ і пригнувся спиною до дверей позаду себе. Ті вільно відчинилися.

Комісар ступив кілька кроків досередини й завмер, ошелешений. Він опинився в облицьованому мармуром вестибюлі, де здіймалася кругла кам'яна плита з вирізьбленими на ній невідомими йому літерами. Позолочені сходи вели на горішні поверхи, гублячись у пільмі. У півтемряві червоніли велюрові запони, зблискували розкішні вази... Ньєман збагнув, що потрапив до якогось азійського посольства.

Раптом знадвору почувся якийсь шум. Убивця був у іншому будинку. Поліціант перетнув парк по газону й дістався дощаної будівлі. Двері досі гойдалися на завісах. Ньєман — ще одна тінь у темряві приміщення — прослизнув досередини. Морок, немов під дією чар, став іще щільнішим. Споруда виявилася стайнею, розділеною на стійла з різьбленими стінками й дверцятами, де стояли низькорослі коники з коротко підстриженими гривами.

Коні нервово здригалися. У повітрі миготіла солома. П'єр Ньєман рушив уперед, тримаючи зброю напоготові. Він минув

¹ «Манюрен MR-73» (фр. *Manurhin MR 73*) — шестизарядний револьвер французького виробництва, розроблений спеціально для потреб Національної поліції та жандармерії.

одне стійло, друге, третє... Раптом — глухий звук праворуч. Поліціант обернувся: лише копито, що стукнуло. Аж тут — дике гарчання ліворуч. Знову поворот, але запізно. Зблиснуло лезо. Ньєман ледве встиг ухилитися останньої миті. Ніж черкнув його по плечу й устромився в круп коневі. Кінь блискавично відбрикнув, і залізна підкова вгатила вбивцю по обличчі. Поліціант, користаючись нагодою, кинувся на чоловіка й узявся молотити його руків'ям револьвера.

Він бив, і бив, і бив, доки зрештою різко не зупинився, дивлячись на лице футбольного хулігана, що перетворилося на криваве місиво. Уламки кісток випинали назовні крізь клапті шкіри. Очне яблуко вивалилося з очниці та звисало на сплутаних жилках. Убивця більше не рухався, на голові його досі була бейсболка в кольорах «Арсенала». Ньєман обернув револьвер і, тримаючи обіруч закривавлене руків'я, вставив дуло в розбитий рот фаната. Звів курок і заплющив очі. Він уже зібрався стріляти... коли пролунало різке дзеленчання.

Це дзвонив у нього в кишені мобільний телефон.

2

Три години по тому у вікні будівлі Центрального управління кримінальної поліції Міністерства внутрішніх справ, що тягнулася вздовж однієї з тих надто нових і надто симетричних вулиць кварталу Нантер-Префектур, усе ще жевріло кволе світло. Жмуток розсіяного й одночасно сфокусованого сяйва падав на робочий стіл, за яким у тіні сидів Антуан Реймс. Навпроти нього, по той бій світлового ореолу, вимальовувався високий силует П'єра Ньємана, який саме коротко відзвітував про гонитву в Булонському лісі. Реймс, скептично поглянувши на нього, запитав:

— І як там той тип?

— Англієць? У комі. Численні переломи лицевих кісток. Я щойно дзвонив до лікарні Отель-Дьє: вони намагаються пересадити йому шкіру на обличчя.

— А його жертва?

— Розчавлений машинами на кільцевій дорозі, біля Порт-Молітор.

— Господи Боже! То що ж там сталося?

— Порахунки між футбольними хуліганами. Серед уболівальників «Арсенала» були прихильники «Челсі»¹. Під криттям бійки ці два хулігани з ножем підрізали фаната ворожого клубу.

Реймс, схоже, не надто переконаний, кивнув. По якійсь хвилині мовчанки запитав знову:

— А той твій? Ти впевнений, що це удар копитом довів його до такого стану?

Ньєман, не відповівши, обернувся до вікна. Крейдяний місяць малював на фасадах сусідніх будинків чудернацькі візерунки в пастельних тонах: чи то хмари, чи то райдуги, що линули над темно-зеленими пагорбами Нантерського парку.

— Не розумію тебе, П'єре, — знову здійняв голос Реймс. — Чому ти весь час уплутуєшся до таких історій? Ти ж мав лише наглядати за порядком на стадіоні, та й по всьому. Чесне слово, я...

Він замовк. Ньєман далі мовчав.

— Тобі таке вже за віком не личить, — додав Реймс. — І не належить до твоїх обов'язків. Наша з тобою угода була чітка й зрозуміла: більше жодної активної роботи, жодного насильства...

Ньєман обернувся й підійшов до начальника.

— Ближче до суті, Антуане. Навіщо ти викликав мене сюди посеред ночі? Коли ти мені подзвонив, ти ще нічого не міг знати про цю історію. То в чому річ?

Навіть тінь Реймса не поворухилась. Кремезні плечі, сиві кучері, наче витесаний із каменю, профіль. Окружний комісар мав вигляд сторожа маяка. Натомість він уже кілька років очолював Центральний відділ боротьби з торгівлею людьми — ЦВБТЛ. Ця складна аббревіатура означала попросту найвищий орган поліції моралі. Ньєман знав Реймса віддавна, ще до того, як той добувся цієї тепленької адміністративної посади. Тоді вони обоє

¹ Англійський футбольний клуб, також із Лондона, як і «Арсенал».

були простими копами, швидкими і вправними, яким ні дощ, ні сніг не були перешкодою. Ньєман нахилив свою коротко стрижену голову й повторив запитання:

— То в чому річ?

Реймс зітхнув.

— Ідеться про вбивство.

— У Парижі?

— Ні, у Герноні. Це в департаменті Ізер, неподалік Гренобля. Університетське містечко.

Ньєман присунув стілець і сів навпроти окружного комісара.

— Я слухаю.

— Тіло знайшли сьогодні під вечір. В ущелині між скелями над річкою, що тече довкола кампусу¹. Усе вказує на те, що маємо справу з маніяком.

— Що відомо про жертву? Це жінка?

— Ні, чоловік. Юнак. Схоже, університетський бібліотекар. Тіло було голе. Зі слідами тортур: різані рани, опіки... Ще мені казали, начебто його задушили.

Ньєман сперся ліктями на стіл і став вертїти в руках попільничку.

— Навіщо ти мені все це розповідаєш?

— Тому що збираюся відправити тебе туди.

— Що? Через це вбивство? Але ж гренобльська поліція за тиждень схопить убивцю...

— Не клей дурня, П'єре! Ти чудово знаєш, що такі справи ніколи не бувають простими. Ніколи. Я розмовляв із тамтешнім слідчим суддею. Він хоче, щоб ми надіслали їм фахівця.

— Фахівця з чого?

— З убивств. І з моралі. Він підозрює сексуальний мотив. Одним словом, щось на кшталт цього.

¹ Кампус (лат. campus — «поле», «відкритий простір») — університетське або корпоративне містечко. Університетський кампус містить у собі, зазвичай, студентські гуртожитки, бібліотеки, слухальні, лабораторії, акто-ві зали, їдальні та всю іншу університетську інфраструктуру.

Ньєман витягнув шию до світла й мало не обпікся об галогенну лампу.

— Антуане, ти щось недоговорюєш.

— Цей суддя... його звати Бернар Терпант. Він мій давній приятель. Ми з ним земляки, обоє з Піренеїв. Ця справа його страшенно непокоїть, тямий? Він хоче її розплутати якомога швидше. Без галасу, преси й усієї цієї дурні. За кілька тижнів відновлюється навчання в університеті — розслідування треба завершити до цього часу. Я впевнений, що мені немає потреби тобі це пояснювати.

Ньєман підвівся й знову підійшов до вікна. Він скинув поглядом на світляні маківки ліхтарів, на темні крони дерев у парку. У скронях досі стугоніло, а перед очима стояли жорстокі сцени останніх годин: удари ножа, кільцева дорога, гонитва кортами «Ролан Гарроса». Поліціант подумав, мабуть, у тисячний раз, що коли б не Реймсів дзвінок, він напевне вбив би людину. І ще подумав, що ці напади некерованої люті позбавляли його відчуття часу та простору й туманили розум так, що він ладен був скоїти найстрашніше.

— То як? — запитав Реймс.

Ньєман обернувся і сперся на віконну раму.

— Я вже чотири роки не проваджу таких розслідувань. Чому ти пропонуєш цю справу мені?

— Я потребую людини, яка дасть результат. А тобі ж відомо, що центральне управління може вибрати будь-кого зі своїх людей і надіслати його будь-куди у Франції. — Чути було, як у темряві його великі пальці барабанять по столу. — Ось я й користуюся зі своєї невеликої влади.

Ньєман усміхнувся, блимнувши окулярами в металевій оправі.

— Випускаєш звіра з клітки?

— Випускаю звіра з клітки. Для тебе це буде ковток свіжого повітря. Для мене — послуга, яку я зроблю давньому товаришеві. Принаймні, доки там, ти нікому не натовчеш пики...

Реймс узяв із факса кілька аркушів паперу, що білили на столі.

— Перші висновки жандармів. То ти берешся за справу чи ні? Ньєман підійшов до столу та склав учетверо ще теплі аркуші.

— Я тобі подзвоню пізніше. Може, матимеш якісь новини з лікарні.

Покинувши відразу вулицю Труа-Фонтано, Ньєман повернувся до своєї домівки на вулиці Лабрюєра, у Дев'ятому окрузі. Просторе, майже порожнє, помешкання блищало паркетом, навощеним із ретельністю старої господині. Комісар узяв душ, обробив свої рани — доволі поверхові — і глянув на себе в дзеркало. Коцаве, пооране зморшками обличчя. Коротко підстрижене волосся, що зблискує сивиною. Окуляри в металевій оправі. Ньєман посміхнувся до свого відображення. Не хотів би він перестріти на безлюдній вулиці когось із такою мармизою.

Узявши спортивну сумку, він кинув до неї трохи одежі, поміж сорочок і шкарпеток засунув помпову рушницю «Ремінгтон» дванадцятого калібру, а також кілька коробок із набоями та обоймами для швидкого перезаряджання свого револьвера. Потім дістав чохол для одягу і склав туди два зимових костюми й кілька краваток із рудуватим візерунком.

Дорогою до міської брами Порт-де-ля-Шапель Ньєман зупинився на бульварі Кліші й зайшов до «Макдональдсу», відчиненого цілодобово. Похапцем глитнув два «роял чизбургери», не спускаючи очей зі своєї машини, припаркованої другим рядом. Була третя година ночі. Брудною залогою у білястому неоновому світлі сновигали знайомі примарні постаті. Негри в широченних лахах. Повії з довгими, на ямайський лад, косичками. Наркомани, безхатки, п'янички. Усі ці істоти належали до світу, що колись був Ньємановим, — світу вулиці. Світу, який він покинув заради кабінетної роботи, респектабельної та добре оплачуваної. Для будь-якого іншого копа потрапити до центрального апарату було б неабияким успіхом. Для нього ж це було ув'язнення в клітці, хоч і золотій, та однаково клітці, у якій він знемагав духом. Ньєман знову глянув на нічних створінь,

що оточували його. Ці привиддя були деревами з його лісу, того, у якому він колись скрадався мисливцем.

Ньєман мчав не зупиняючись, увімкнувши дальнє світло й не зважаючи на поліційні радари та обмеження швидкості. О восьмій ранку він в'їхав на автостраду, що вела до Гренобля. Проминувши Сен-Мартен-д'Ер і Сен-Мартен-д'Ур'яж, він попрямував до Гернона, що лежав біля підніжжя шпиля Гран-Пік-де-Бельдонн. Дорога звивалася серед хвойних лісів та промислових зон, що чергувалися між собою. Панувала тут дещо похмура атмосфера, як у всякій глушині, де самі лише краєвиди не здатні своєю красою притлумити відчуття цілковитої пустки.

Комісар проїхав повз перші знаки, що вказували дорогу до університетського містечка. Удалині, в імлистому світлі хмарного ранку, вимальовувалися високі верхів'я гір. Виїхавши з чергового закруту, Ньєман нарешті побачив у глибині долини університет: великі сучасні будівлі, блоки з рівчастого бетону, оточені зусібіч довгими газонами. Ця картина змусила Ньємана подумати про туберкульозний санаторій, що своїми розмірами не поступався невеличкому місту.

Комісар звернув із автостради й попрямував у долину. На заході він побачив кілька прямовисних річок, що, переплітаючись між собою, стікали з темних гірських схилів сріблястими потоками. Поліціант пригальмував: легкий дроз пройняв його, коли він скинув поглядом на ці крижані струмені води, що спадали з вершини, то ховаючись у гущавині чагарнику, то відразу з'являючись, білі й блискучі, щоб за мить зникнути знову...

Ньєман вирішив зробити невеличкий гак. Він з'їхав із дороги й опинився під склепінням скроплених ранковою росою модрин і ялиць, а відтак виїхав на довгу рівнину, оточену високим муром чорних круч.

Комісар зупинився. Він вийшов із машини й дістав бінокль. Довго роздивлявся довкола, шукаючи річку, яку втратив із очей, аж доки не збагнув, що вона, діставшись улоговини, далі тече за стіною цих скель. Тепер він навіть міг її бачити у про-світах між камінням.

Раптом йому ще дещо впало у вічі. Ньєман сфокусував бінокль. Ні, він не помилився. Поліціант повернувся до машини і рвонув на повній швидкості в напрямку до річки. В одній із розпадин між скелями він щойно помітив характерну ознаку Національної жандармерії — жовту флюоресцентну стрічку з написом:

ПРОХІД ЗАБОРОНЕНО

3

Ньєман з'їхав у міжгір'я, де виднілася звивиста стежина. Невдовзі він змушений був зупинитися: дорога була завузька для його седана. Комісар вийшов із машини, проліз попід огороджувальною стрічкою та дістався берега річки.

Плину води тут перешкоджала природна загата з брил каміння. Усупереч Ньємановим очікуванням потік, замість нуртувати й пінитися, розливався невеличким прозорим озерцем, тихим і спокійним. Немов обличчя, з якого раптом зникла вся лють. Далі, праворуч, річка відновлювала свій біг і вочевидь текла через місто, сіруваті обриси якого вимальовувалися в низині.

Раптом Ньєман завмер. Ліворуч якийсь чоловік сидів навпочіпки над водою. Комісар інстинктивно сягнув рукою по зброю, зачепивши наручники, які тихо дзенькнули. Чоловік обернувся до нього і всміхнувся.

— Що ви тут робите? — грубо запитав Ньєман.

Незнайомиць не відповів одразу. Далі всміхаючись, він підвівся й стріпнув руками. Був це молодий чоловік з тендітними ризами обличчя та світлявим м'яким волоссям. Замшева куртка, брюки зі стрілками.

— А ви? — дзвінким голосом парирував він.

Така зухвалість збентежила Ньємана.

— Я з поліції, — заявив він суворим тоном. — Ви що, не бачили стрічки? Сподіваюся, у вас є вагома підстава порушити заборону, бо...

— Ерік Жуано, кримінальна поліція Іренобля. Я прийшов сюди розвідати. Ще троє моїх колег мають прибути вдень.

Ньєман підійшов і став коло молодого поліціанта на вузькому березі.

— А де ваші помічники? — запитав він.

— Я дав їм півгодинки перекуснути щось. — Жуано безтурботно стєнув плечима. — Я хотів попрацювати тут сам, у спокої... комісарє Ньєман.

Сивочолий поліціант здивовано насупився.

— Я вас одразу впізнав, — незворушно, немов пояснюючи очевидне, промовив молодик. — Ви П'єр Ньєман. Колишня зірка антитєрористичного підрозділу. Колишній голова підрозділу боротьби з бандитизмом. Колишній мисливець на вбивць і наркодилєрів. Однє слово, багато чого колишнього...

— Нахабство тепєр входить до програми підготовки інспекторів?

Жуано вклонився дещо насмішкуватим рухом.

— Даруйте мені, комісарє. Я лишє хотів зробити ваш образ більш земним. Вам же відомо, що ви справжній кумир, суперкоп, на якого ривняєтьсє кожен молодий інспектор. Ви тут чєрез убивство?

— А ти як гадаєш?

Молодий поліціант знову схилив голову.

— Для мене велика чєсть працювати разом із вами.

Ньєман дивився на дзеркальну гладінь тихого плєса коло його ніг, немовби перєтворєного ранковим промінням на скло. Із глибини, здавалося, линуло зеленавє світіння.

— Розкажи, що знаєш про справу.

Жуано показав очима на стрімку, начє стіна, скєлю.

— Тіло знайшли там нагорі.

— Нагорі? — перєпитав Ньєман, споглядаючи на кручі, гострі виступи яких кидали різкі тіні.

— Атож. На висоті п'ятнадцяти метрів. Убивця засунув тіло в одну з ущєлин тої скєлі й надав йому дивної пози.

— Якої саме?

Жуано трохи присів, виставивши вперед коліна і схрєстивши руки на грудях.

— Пози ембріона.

— Оригінально.

— У цій справі немає нічого банального.

— Мені казали про рани, опіки, — мовив Ньєман.

— Труп я ще не бачив. Але, як видається, на ньому справді є численні сліди тортур.

— Смерть настала внаслідок цих тортур?

— Наразі ще не встановлено. На шиї також є глибокі сліди — ознаки задушення.

Ньєман знову глянув на озерце й побачив своє чітке відображення — коротко стрижена голова, синє пальто.

— А тут? Знайшов що-небудь?

— Ні. Годину вже намагаюся знайти тут бодай якусь зачіпку. Анічогісінько. Я гадаю, жертву було вбито не тут. Убивця лише привіз її сюди й затягнув нагору.

— Ти піднімався на ту скелю?

— Піднімався. Там також нічого вартого уваги. Убивця вочевидь видерся на вершину з іншого боку, а тіло спустив сюди на мотузці. Потім спустився сам за допомогою другої мотузки й запахнув свою жертву в цю розколину. Либонь, завдав собі неабиякої праці, щоб укласти труп у такій картинній позі. Дивина, та й годі.

Ньєман знову поглянув на прямовисну скелю, шерехату, наїжачену гострими виступами. Зі свого місця він не міг оцінити точно, але йому здавалося, що западина, у якій знайшли тіло, була посередині, на однаковій відстані що від землі, що від верхівки кручі. Комісар рвучко обернувся.

— Їдьмо.

— Куди?

— До лікарні. Хочу подивитися на труп.

Голе тіло, накрите до плеч, лежало боком на блискучому столі. Чоловік скулився клубком, немовби ховаючи обличчя від удару блискавки. Плечі зсутулені, голова похилена, руки стиснуті в кулаки між зігнутими колінами під самим підборіддям.

Бліда шкіра, напружені м'язи, плоть, пошматована ранами, — усе це надавало трупові дуже реального, майже нестерпного вигляду. Шия була вся посмугована довгими порізами, немовби чоловікові намагалися перетяти горло. На скронях проступила синя павутина вен, які набрякли, наче весняні потоки, що ось-ось вийдуть із берегів.

Ньєман підвів очі й оглянув усіх присутніх у морзі. Тут був високий і худий, з короткими вусиками, слідчий суддя Бернар Терпант, дебелий, з хиткою, наче у вантажного судна, ходою капітан Роже Барн, очільник гернонської жандармерії, і капітан Рене Вермон, делегований розшуковий відділом жандармерії, — невеличкий лисуватий чоловічок, із вкритим червоними плямами обличчям і свердликами очей. Жуано тримався позаду з виглядом запопадливого стажиста.

— Особу вбитого встановили? — запитав Ньєман, ні до кого конкретно не звертаючись.

Барн чітко, по-військовому, ступив уперед і прочистив горло, перш ніж відповісти:

— Им'я жертви — Ремі Кайюа, пане комісарє. Вік — двадцять п'ять років. Останні три роки працював на посаді старшого бібліотекаря в Гернонському університеті. Труп сьогодні вранці впізнала дружина загиблого, Софі Кайюа.

— Вона заявляла про зникнення?

— Так, учора ввечері. За її словами, напередодні чоловік пішов на прогулянку до піку Мюре. Вихідними він завжди ходив сам у гори. Іноді ночував у одному з гірських пристановищ. Тому вона спершу не надто непокоїлася. Аж до вчорашнього вечора, коли...

Барн затнувся на півслові: Ньєман відгорнув покривало з тіла.

Присутніх охопив мовчазний жах, безгучний крик застряг кожному в горлі. Живіт і огруддя жертви було списано чорними ранами, усіляких розмірів і форм. Порізи з фіолетовими краями, різнобарвні опіки, синці, схожі на плями сажі. Довкола передпліч і зап'ястків ішли неглибокі рубці — так, наче чоловіка зв'язували дротом.

— Хто знайшов тіло?

— Одна дівчина... — Барн кинув оком до матеріалів справи. — Фанні Феррейра. Викладає в університеті.

— Як це сталося?

Барн знову прочистив горло.

— Вона спортсменка, захоплюється рафтингом. Ну, знаєте, це коли сплавляються швидкою гірською річкою у спеціальному костюмі й ластах. Це дуже небезпечний спорт і...

— То як вона знайшла тіло?

— Вона доплила до загати з каміння біля підніжжя гірського пасма, що оточує кампус. Коли видиралася на цю купу каміння, вона й помітила тіло в скельній западині.

— Це вона вам так розказала?

Барн невпевнено роззирнувся довкола.

— Ну так, я...

Комісар скинув покривало повністю й обійшов довкола скуленого мерця, додивляючись до його блідої шкіри і шпичакуватого черепа з майже налісо обстриженим волоссям.

Потім узяв медичний висновок про смерть, який простягнув йому Барн, і побіжно переглянув надруковані на машинці сторінки. Документ склав сам головний лікар, який, однак, не зміг визначити час смерті. Він обмежився описом видимих ран і висновком, що смерть настала внаслідок задущення. Щоб дізнатися більше, потрібно було розгинати труп і робити розтин.

— Коли прибуде судмедексперт?

— Чекаємо з хвилини на хвилину.

Комісар підійшов до вбитого. Нахилився, вдивляючись у риси його обличчя. Доволі вродливе молоде лице, із заплющеними очима. Без жодних слідів ударів чи тортур.

— Хтось торкався до його обличчя?

— Ніхто, комісаре.

— Очі в нього так і були заплющені?

Барн кивнув. Двома пальцями, великим і вказівним, Ньєман обережно підняв повіки вбитого. І тоді сталося неймовірне:

з правого ока поволі викотилася велика прозора сльозина. Уражений комісар здригнувся: мрець плакав.

Ньєман скинув поглядом на присутніх, але ніхто не помітив цього приголомшливого випадку. Він опанував себе і, намагаючись приховати свої дії від інших, знову підняв повіку. Те, що комісар побачив, довело йому, що він не збожеволів і що це вбивство було тим, якого кожен слідчий боїться або чекає — залежно від характеру — усе своє життя.

Ньєман випрямився й різким рухом накрив тіло. Відтак пробурмотів до судді:

— Розкажіть, як будемо провадити слідство.

Бернар Терпант випростався на весь свій зріст.

— Панове, як ви розумієте, ця справа може виявитися важкою і... незвичною. Саме тому ми з прокурором вирішили поєднати зусилля гренобльської кримінальної поліції та Національної жандармерії. Я також запросив присутнього тут головного комісара П'єра Ньємана, який прибув із Парижа. Ви, без сумніву, чули його ім'я. Комісар працює в Парижі, у Підрозділі боротьби із сутенерством. Наразі нам нічого не відомо про мотив цього вбивства, але, цілком можливо, йдеться про злочин на сексуальному ґрунті. У кожному разі це справа рук маніяка. І досвід пана Ньємана стане нам у пригоді. Саме тому я пропоную, щоб керівництво розслідуванням узяв на себе пан комісар...

Барн коротким помахом голови висловив свою згоду, Вермон також кивнув, щоправда з меншим ентузіазмом. А Жуано відказав:

— Щодо мене, то я не бачу жодних проблем. Але ще мають прибути мої колеги з кримінальної поліції...

— Я їм усе поясню, — урвав його Терпант і, звертаючись до Ньємана, промовив: — Комісаре, ми вас слухаємо.

Ця вся ситуація гнітила Ньємана. Він прагнув якомога швидше вийти звідси й узятися за розслідування — самому.

— Капітане Барн, скільки у вас людей? — запитав він.

— Вісім. Ні... Перепрошую, дев'ять.

— Вони знають, як опитувати свідків, збирати докази, перекидати дороги?

— Ну... Правду кажучи, це не зовсім те, чим ми...

— А ви, капітане Вермон? Скільки людей у вас?

Голос жандарма прогрімів, наче почесний салют.

— Двадцять. Усі досвідчені. Вони прочешуть територію довкола місця, де було знайдено труп і...

— Чудово. Нехай ще опитають усіх, хто живе вздовж доріг, що ведуть до річки, а також навідаються на заправки, залізничні станції та будинки біля автобусних зупинок... Цей хлопча, Кайюа, під час своїх походів інколи ночував у гірських пристановищах. Відшукайте їх усі й огляньте. Убивця міг напасти на свою жерву в одному з них.

Ньєман обернувся до Барна.

— Капітане, я хочу, щоб ви зібрали інформацію з усієї околиці. До полудня я хочу мати список волоцюг, злодіїв та інших покидьків у вашому департаменті. Перевірте всіх, хто нещодавно вийшов із в'язниці в радіусі трьохсот кілометрів. Перевірте крадіжки автомобілів, узагалі будь-які крадіжки. Порозпитуйте в готелях і ресторанах. Порозсилайте запитання факсом. Я хочу знати про кожну дрібницю, яка вам видасться підозріливою, про кожен найменший знак. І ще мені потрібен список усяких випадків, які сталися тут, у Ґерноні, протягом двадцяти й більше років і які так чи інак скидаються на нашу справу.

Барн ретельно записував усі накази до нотатника. Ньєман звернувся до Жуано:

— Зв'яжися зі Службою загальної інформації. Попроси у них список сект, магів та інших схибнутих, зареєстрованих у вашій місцевості.

Жуано кивнув. Терпант із виглядом начальника, який щойно збирався запропонувати те саме, також висловив свою згоду.

— Ось над цим і працюйте, доки будемо чекати на результати розтину, — підсумував Ньєман. — Зайве й казати, що мусимо зберігати цілковите мовчання щодо всього цього. Ані слова місцевій пресі. Ані слова нікому.

Вони розійшлися на ганку лікарні — Університетського регіонального медичного центру — і поспішили крізь ранкову мрячку до своїх машин, припаркованих під цим високим будинком, який, здавалося, налічував щонайменше два століття. Зсугулившись, угнувши голови, чоловіки мовчки посідали до автовок, не дивлячись один на одного.

Лови почалися.

4

П'єр Ньєман і Ерік Жуано відразу поїхали до університету, що розкинувся коло в'їзду до містечка. Комісар попросив лейтенанта почекати його в бібліотеці, у головному корпусі, а сам пішов із візитом до ректора, кабінет якого розміщувався на останньому поверсі адміністративної будівлі, що стояла метрів на сто далі.

Поліціант увійшов до просторої, нещодавно відреставрованої споруди сімдесятих років із височенною стелею і стінами, пофарбованими в різноманітні пастельні кольори. Піднявшись на горішній поверх, він зайшов до кімнатки, що правила за приймальню і де за невеличким столиком сиділа секретарка. Ньєман представився їй запитав, чи можна бачити пана Венсана Люїза.

Комісарові довелося почекати кілька хвилин, протягом яких він розглядав на стінах світлини студентів-переможців, що здіймали в руках кубки чи медалі, простували лижнею або сплавлялися бурхливими гірськими потоками.

За якусь хвилю П'єр Ньєман стояв перед ректором університету. Це був чоловік із кучерявим волоссям і приплесканим носом, однак обличчя його було біле, наче крейда, і являло собою дивну суміш негроїдних рис із недокрівною блідістю. Похмуру сутінь кабінету пронизували, розсипаючись світляною стружкою, кілька сонячних променів. Ректор указав поліціантові на крісло і став нервово масувати собі зап'ястки.

— Отож? — сухим тоном запитав він.

— Що отожд?

— Ви вже знайшли щось?

Ньєман випростав ноги.

— Я щойно приїхав, пане ректоре. Дайте мені час розглянутися, що до чого. А наразі я хотів би поставити вам кілька запитань.

Люїз напружився у своєму кріслі. На робочому столі з дерева кольору вохри стояли рухомі металеві абстракції, що скидалися на чудернацькі квіти, які виростили на сталевій планеті.

— У вашому університеті вже траплялися якісь підозрілі випадки? — спокійним голосом запитав Ньєман.

— Підозрілі? Ніколи!

— Ніяких наркотиків? Ні крадіжок? Ні бійок?

— Ні.

— Жодних банд чи угруповань також нема? Юнаків, яким задурюють голову різними дурницями?

— Я не розумію, про що ви.

— Я маю на увазі рольові ігри. Ну, знаєте, ті, у яких усякі обряди, ритуали...

— Ні. У нас такого нема. Наші студенти мають чистий незбаламучений розум.

Ньєман нічого не відповів. Ректор тим часом оглядав його високу кремезну постать, коротку стрижку, руків'я револьвера, що стирчало з-під пальта. Люїз провів долонею по обличчю, а відтак, немовби прагнучи переконати самого себе, промовив:

— Мені сказали, що ви першокласний поліціант.

Ньєман далі мовчав, уп'явши погляд у ректора. Люїз відвів очі й сказав:

— Я хочу одного-єдиного, комісаре: щоб ви якомога швидше знайшли вбивцю. Скоро відновлюється навчання і...

— Зараз у кампусі немає нікого зі студентів?

— Хіба кілька інтернів¹. Вони мешкають нагорі, у головному корпусі. Ще є кілька викладачів, які готуються до своїх лекцій.

¹ Студенти, що постійно проживають у студентському гуртожитку — інтернаті.

— Я можу отримати їхній список?

— Але ж... — Ректор завагався, але потім усе ж сказав: — Так, звісно, це не проблема...

— Що ви можете розповісти мені про Ремі Кайюа?

— Він працював бібліотекарем. Тихий, мовчазний. Доволі відлюдькуватий.

— Студенти його любили?

— Звісно... Певна річ!

— Де він жив? У Герноні?

— Тут, у кампусі. На останньому поверсі головного корпусу, разом із дружиною. Там само, де інтерни.

— Ремі Кайюа мав двадцять п'ять років. Як на наші часи, доволі рано для одруження, чи не так?

— Ремі й Софі Кайюа — наші колишні студенти. А познайомилися вони ще раніше, здається, у колежі¹ при університеті, де вчать діти наших викладачів. Вони знають... знали одне одного з дитинства.

Ньєман рвучко підвівся.

— Дякую вам, пане ректоре, — мовив комісар і покwapно вийшов, утікаючи від страху, яким просмерділося все в цьому кабінеті.

Книжки.

У величезній університетській бібліотеці повсюди на ажурних металевих стелажах під світлом неонових ламп незліченними, бездоганно рівними рядами стояли книжки, утворюючи справжні мури з паперу. Фоліанти з темними берегами. Палітурки із золотим чи срібним тисненням. Етикетки з емблемою Гернонського університету. Посередині порожньої зали — ряди столів із пластиковим покриттям, розділених невеличкими скляними перегородками. Коли Ньєман увійшов до приміщення, то на думку йому відразу спала кімната для побачень у в'язниці.

¹ Середній навчальний заклад у Франції, Бельгії, Швейцарії, Канаді та деяких інших країнах.

Тут панували одночасно світло й сутінь, обшир і тіснота.

— У цьому університеті викладають найкращі професори, — пояснював Ерік Жуано. — Наукова еліта південно-східної Франції. Право, економіка, література, психологія, соціологія, фізика... А насамперед — медицина. Усі світила Ізеру викладають тут і консультують у місцевій лікарні, Університетському регіональному медичному центрі. Власне кажучи, це колишній університетський корпус, який був повністю відремонтований і перебудований. Сюди приїжджає лікуватися половина департаменту, а в пологовому відділенні з'явилися на світ усі мешканці довколишніх гір.

Ньєман слухав його, спершись на край одного зі столів і склавши руки на грудях.

— Звідки ти все це знаєш?

Жуано взяв навмання книжку з полицки.

— Я тут навчався. Починав на юридичному... Хотів стати адвокатом.

— А став поліціантом?

Лейтенант поглянув на Ньємана. В очах його відблискувало біле світло ламп.

— Коли вже мав здавати на диплом ліценціата¹, я раптом злякався, що збудуся, і записався до школи інспекторів у Тулузі. Ремесло копа, казав я собі, — це активна робота, сповнена ризику й несподіванок...

— А тепер ти розчарований?

Лейтенант поставив книжку на місце. Його напівусмішка зникла.

— Ні, не сьогодні. Точно не сьогодні. — Він пильно поглянув на Ньємана. — Цей труп... Як узагалі можна таке зробити?

Ньєман удав, ніби не почув запитання.

— Коли ти вчився, якими були настрої в університеті? Ти не помічав нічого особливого?

¹ Ліценціат — учений ступінь у Франції, що надається після трьох років навчання у вищому навчальному закладі.

— Ні. Багато дітваків із міщанських родин, із головами, забитими стандартними уявленнями про життя, епоху, про правильні думки... Були також діти селян, робітників. Ще більші ідеалісти. І більш активні. Хай там як, на нас усіх чекала зустріч із безробіттям, тож...

— Не траплялося ніяких дивних історій? Не було якихось угруповань?

— Ні. Не було нічого такого. Хоча, все ж... Як мені пригадується, існувало щось на кшталт університетської еліти. Такий собі замкнутий світ, у якому жили діти університетських викладачів. Декотрі з них були неймовірно обдарованими. Щороку всі почесні відходили їм. Навіть у спортивних дисциплінах. Нас це неабияк драгувало.

Ньєман пригадав портрети переможців у передпокої Люїзового кабінету.

— А ці студенти не утворювали чогось на кшталт братства? — запитав він. — Їх не могла об'єднувати якась темна мета?

Жуано розреготався.

— Ви що, підозрюєте студентську змову?

Ньєман підвівся і став походжати вздовж стелажів.

— Бібліотекаря знають усі в університеті. Ідеальна ціль. Уяви собі групу студентів, що захопилися бозна-якою божевільною ідеєю: жертвоприношенням, ритуалами... Вибираючи жертву, вони, природно, насамперед мали подумати про Кайюа.

— Про тих вундеркіндів забудьте. Вони були надто зайняті, гризучи граніт науки, щоб перейматися чимось іншим.

Ньєман далі походжав поміж рядами книжок, коричневих із золотавим полиском. Жуано йшов за ним.

— Бібліотекар, — вів далі комісар, — це також той, хто видає книжки... Хто знає, що читає кожен студент, що вивчає... Може, він дізнався щось, чого не повинен був знати?

— За таке не вбивають, та ще й так... Та й які таємниці ви хочете, щоб ховалися у книжках, які студенти беруть почитати?

Ньєман рвучко обернувся до нього.

Літературно-художнє видання

ГРАНЖЕ Жан-Крістоф
Багряні ріки
Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *К. В. Озерова*
Художній редактор *В. О. Трубчанінов*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *В. М. Васильченко*

Підписано до друку 05.10.2018. Формат 84х108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Minion». Ум. друк. арк. 18,48.
Наклад 4500 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у ПРАТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61052, м. Харків, вул. Різдяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

• за телефонами довідкової служби
(050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life);
(067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

• на сайті Клубу: www.bookclub.ua
• у мережі фірмових магазинів
див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@ksd.ua

**Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів**
e-mail: editor@ksd.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків
тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Київ
тел./факс +38(067)575-27-55
e-mail: kyiv@ksd.ua

Гранже Жан-Крістоф

Г77 Багрянні ріки : роман / Жан-Крістоф Гранже ; перекл. з фр.
О. Леська. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. — 352 с.

ISBN 978-617-12-4722-2

ISBN 978-2-226-12034-3 (фр.)

Маленьке французьке містечко Гернон охоплене жахом через серію жорстоких убивств. Жертви — бібліотекар Кайюа, санітар Філіпп Серті та лікар Шернсе — зазнали пекельних тортур. Місцева поліція не може відшукати вбивцю, тому звертається по допомогу до столичного комісара Ньємана. Водночас у містечку Сарзак відбуваються не менш дивні події: хтось грабує шкільний архів та плондрує склеп, у якому спочиває тіло десятирічного Жюда Ітеро. Ньєман намагається зрозуміти, чи існує зв'язок між убивством бібліотекаря та злочинами в Сарзаку. Комісар заглиблюється в минуле, сповнене нечуваних подробиць і таємниць із життя жертв...

УДК 821.133.1